

Debatten om 1940, krig og fullmakt: Får man bidra med noen enkle fakta?

108049

Enkelte benekter til stadighet fakta. Vær så snill å stoppe med det.

Av Terje Baalsrud

Hr. Arne Stornes har i Morgenbladet sagt at jeg «bør besinne meg» og at jeg «ikke har tålt en seriøs debatt». Hr. Frode Halle sier 6. februar at jeg har trukket debatten ned på et flåset nivå.

Begge deler er lest med interesse og er selvsagt fullt tillatte vurderinger.

Men hvorfor ikke svare på de faktiske anførsler? Ingen av de to gjør det.

Søk jobb

For et journalistisk forhold: Stornes forteller meg i anledning av «Deutsche Zeitung in Norwegen» for 10.6. 1940 at et blad (her D.Z.) blir gjort ferdig minst en dag før bladet blir trykket.

Jeg takker for lærdommen og ber hr. Stornes søke jobb i en avis. Dette er sikkert flåset sagt, men han fortjener det.

Så til noen av de faktiske anførsler:

1. General Ruge var krigsfange, ikke fredsange. Stornes og Halle (og Sand) hopper over det.

2. Kong Leopold av Belgia kapitulerte med hæren. Belgia fortsatte krigen. Begge to (og Sand) hopper over det.

3. Reichskommissariatet ønsket i «Riksråds»-forhandlingene Elverumsfullmakten trukket tilbake. Da måtte den vel eksistere? Begge to (og Sand) hopper over det.

4. General Ruge pekte 1940 – etter kapitulasjonen overfor tys-

kerne på at krigen eksisterte fortsatt. Tyskerne godtok (selvsagt) det. Tyskerne holdt krigsrett og dømte nordmenn til døden. Da var det krig. Både Stornes og Halle er tause om det.

Hans feil

5. Frode Halle skriver at et krigførende Norge måtte jo ha en overkommando. Slikt har han ikke hørt om. Det er hans feil, vi hadde både Sjøforsvarets Overkommando i Storbritannia og fikk ved Kgl.res. av 6.2. 42 (!) Forsvarets Overkommando. Hr. Halle feirer dagens jubileum ved å glemme det.

6. Hr. Halle sier at norsk innsats i Storbritannia foregikk i engelsk forband og i engelske uniformer. Svar: Norske krigsskip fortsatte sin krig under norsk flagg, med matroser og offiserer i norske uniformer. Med norsk flagg på armen kjempet Linge-kompaniet og brigaden i Skottland, dermed i Norges uniform i Norges krig mot Tyskland. De som var i tysk uniform på Østfronten kjempet i Tysklands krig mot Norge og dets daværende allierte.

Tre spørsmål

Hr. Arne Stornes stiller i et siste innlegg 3 spørsmål til meg.

Til det første er bare å si at det fantes norske soldater i Storbritannia utenom de britiske styrker, bl.a. matroser og offiserer på våre krigsskip. Ergo førte Norge krig, iflg. Stornes.

Til det annet: Deutsche Zeitung var et autoritativt tysk uttrykk for tysk oppfatning og slo fast 10.6. at Norge fortsatt var og skulle være i krig med Tyskland.

Avtalen om kapitulasjon i Nord-Norge var kjent før den trådte i kraft, natt til 10.6.

Bekreftelser

Stornes spør til slutt om dato for beslutningen general Lindbäck-Larsen refererer. Se generalens bok «Krigen i Norge 1940» s. 169: «1. juni ble regjeringen og general Ruge orientert om den allierte beslutning om å trekke seg ut av Norge. Regjeringen besluttet at regjeringen med Kongen og Kronprinsen skulle etablere seg i Storbritannia og fortsette Norges krig derfra, og at kampene i Nord-Norge skulle avsluttes.»

Det finnes tallrike andre bekreftelser på dette.

Men det må være tillatt litt utenfor det helt saklige helt til slutt å minne om Kolingen som ganske enkelt slo fast: «Jag nekar fakta». Vær så snill å stoppe med det.

Merkverdig om krigen og vår Overkommando

Debatten i Morgenbladet har vist at det er nødvendig med en oppklaringsrunde.

Av G. Holtfodt

Den norske Overkommando ble først opprettet 16/5 1940. Det er ikke nødvendig å ha en overkommando for å være krigførende. General Ruge ble beordret som midlertidig forsvarssjef med bibehold av stillingen som Kommanderende General. Inntil 16/5 1940 hadde vi to militære toppsjefer: Kommanderende General og Kommanderende Admiral (Diesen). Den overordnede ledelse var regjeringens ansvar både før og etter 16/5 1940. Ved etablering av norske styrker i

Storbritannia etter 10/6 1940 ble det ikke beordret noen ny forsvarssjef etter general Ruge. Vi fikk tre overkommandoer: Hærens, Marinens og Flyvåpnenes felleskommando. Den 6/2 1942 ble stillingen som forsvarssjef gjenopprettet og generalmajor W. Hansteen beordret til denne stilling.

Avtale

De norske styrker i Storbritannia var i henhold til avtale med britene Kongerike Norges væpnede styrker. Av praktiske og økonomiske grunner bar de engelske uniformer med norske gradmerker. Etter provisorisk anordning av 13/12 1940 ble verneplikten innført for mannlige norske statsborgere i utlandet mellom 18 og 55 år. Etter fullmakt fra regjeringen forhandlet general Ruge med tyskerne om kapitulasjonen den 10/6 1940 av de styrker i Nord Norge som ikke var beordret til England. I et brev til Administrasjonsrådet 23. juni 1940 presiserer general Ruge at Norge fremdeles er i krig med Tyskland.

Dette omtales detaljert i Magne Skodvin: Samtid og historie, Det norske Samlaget 1975. Innstillingen fra Undersøkelsseskommissjonen av 1945 gir en rekke detaljerte og vel dokumenterte opplysninger om vår historie før og under krigen 1940-45.